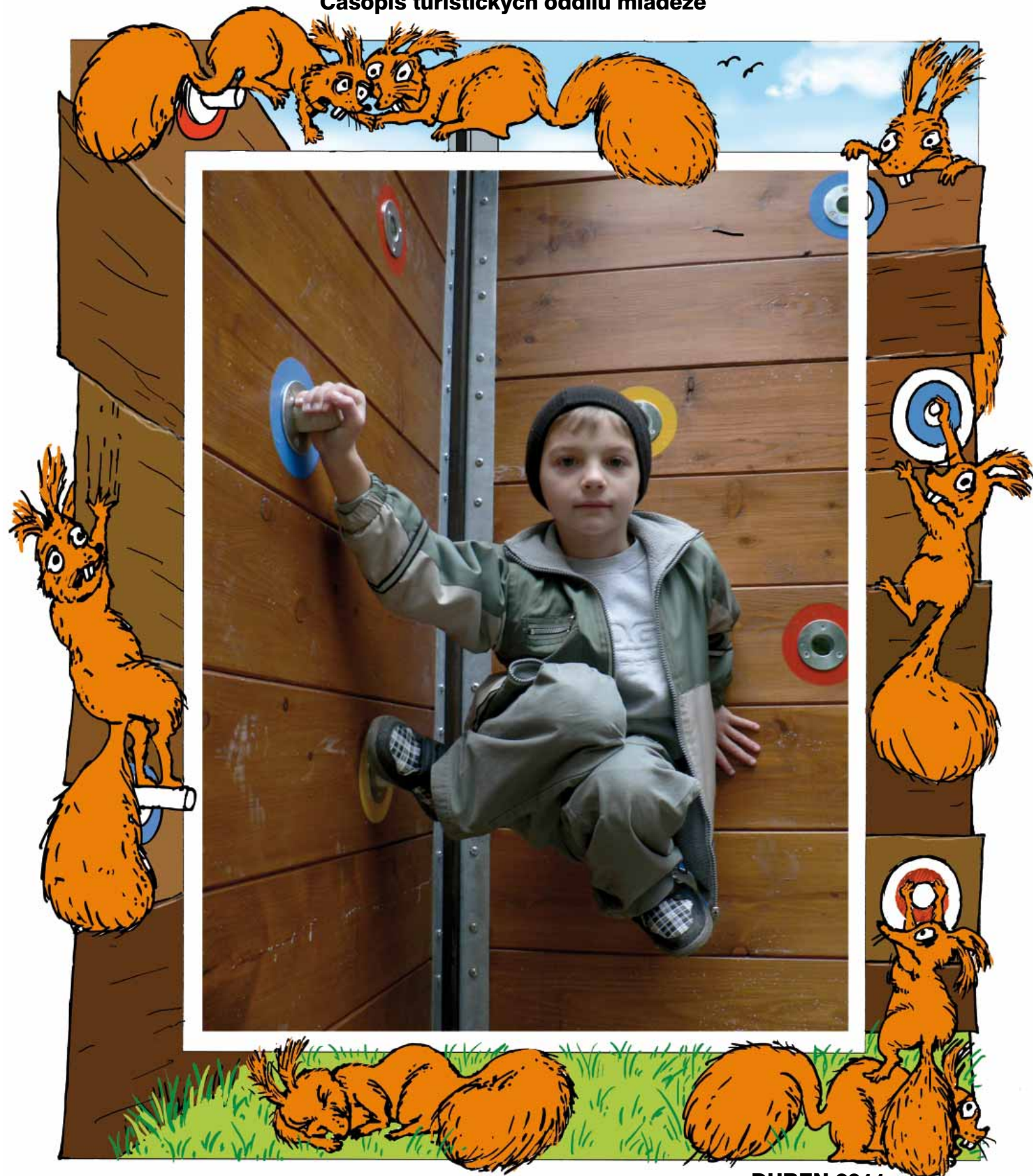

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

DUBEN 2011

Domino Zittau a čeští Máci

radostný víkend

„No tak to nám to setkání s Němci pěkně začíná“. Právě se s oddílem nalézáme na potměšilé silnici z Nového Boru do Sloupu. Proti nám se řítí autobus, který nás měl z Nového Boru odvést do Sloupu a který nám doslova ujel před nosem. Voda nám pěkně čvachtá pod nohama, všude tma, obleva dosahuje vrcholu a já za sebou cítím 27 poslušně šlapajících postaviček, které jsem nalákal do Sloupu na oddílovou akci, kterou ještě nezažily. Zatím se to plní do puntíku. V dálce se nám začínají objevovat světýlka vesnice Sloup a já se snažím přítomné tomíky alespoň rozveselit představou, že dnes nás čeká diskotéka (tu chtěli kolegové ze Žitavy), zítra netradiční hry, odpoledne bazén a večer konečně nakoukneme do herny v Herberku. Odezva není zrovna nadšená, a tak si nadhodím jednu z mnoha tašek a krabic, kterými jsem ověšen a pokračuji nocí vpřed.

Tak nějak může začít akce, ze které se nakonec vyklubou příjemné setkání se zahraničními kolegy plné her, tance a plavání. Všichni se samozřejmě během akce okukují, zkoumají a ti nejodvážnější zkoušejí tu německy tu anglicky svoje první slovíčka uplatnit v praxi. Němečtí ko-

legové z Domina Zittau si mohou ukrotit hlavu nad tím, že do českého bazénu nemohou vstoupit v plavkách typu bermudy. Ochotná paní pokladní si může nohy ušoupat, aby jim sehnala náhradní plavky a český vedoucí se může uválet smíchy, když skupina německých hochů nakonec plavky odmítne z toho důvodu, že něco tak ukrutného, jako jsou plavky na tělo, si na sebe přece nemohou vzít. Prostě víkend plný zajímavých zkušeností a poznávání.

Škoda jen, že utekl tak rychle a my jsme nemohli ukázat všechny naše dovednosti. Například deskové hry, to je naše parketa a tam jsme se mohli předvést v plné síle. Snad někdy příště.

Ahoj, za Máky Turnov
Zbyněk Báča

Ilustrační foto: Matěj Chour, TOM Veverk

Obsah

duben 2011

str. 4	20 let Asociace TOM, Rost'a Kašovský
str. 6	Sto roků na Husí cestě, Jiří Adamovič
str. 8	Zálesáci z Tanvaldu, Josef Kuna
str. 9	TOM Horolezčata, Marta Horáková
str. 10	Může se to stát i vám, Ondra Šejtka
str. 11	Brigáda veverků, Martin Šimek
str. 12	Objevování historie Opárenského mlýna, Helena a Kamil Podroužkovi
str. 14	Bad Ischl, Petr Vlček
str. 15	Klíče pro život, Mojmír Nováček, Kát'a Blandová
str. 16	Woodcraft, Ablákela-J. Porch
str. 17	Úspěch preštických vodáků, Hana Žambůrková
str. 18	Jarní tábor na Vlčí hoře, Jiří Černer
str. 20	Tom Plamen se rozloučil, Jaroslav Kubeš
str. 21	Zprávy z ústředí
str. 22	Ohlasy
str. 23	Letní táborové školy 2011 Bambiriáda 2011

Ilustrační foto: Unčida – Václava Hušková

Opárenský mlýn

- pobyty od léta, programy od podzimu!

Milí tomíci, rádi vám oznamujeme významnou novinku, která Asociaci TOM čeká v nejbližších měsících. V době, kdy čtete tyto řádky, dokončuje stavební firma Hlaváček první fázi úspěšného projektu obnovy Opárenského mlýna, podpořeného z evropského programu česko-německé přeshraniční spolupráce Cíl3.

Nová základna a středisko environmentální a kulturní výchovy Opárenský mlýn bude slavnostně otevřen 11. června. Již nyní si tak můžete od začátku července ve zbývajících volných termínech rezervovat na Opárně pobyt. Přijďte se podívat – za návštěvu stojí samotné krásné stavení mlýna a jeho nejbližší okolí, ale i celé České středohoří, kde doposud tomíci základnu neměli.

Od října 211 se pak na mlýně rozjedou programy centra, jehož cílem postupně bude vytvořit nabídku systematických dlouhodobých výchovně vzdělávacích aktivit v souladu se Státním programem EVVO (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta). Pokud se na výpravách s oddílem rádi něco nového naučíte, nebo chcete svým svěřencům dopřát trochu jiný program, než na jaký jsou zvyklí od svých vedoucích, přijďte do Opárna! Zpočátku jednou a postupně dvakrát v měsíci bude možné objednat si v rámci pobytu víkendový nebo jednodenní tematický zážitkově-výukový program. Mezi nabízenými tématy bude například mlynářská tradice a hospodaření s vodou Milešovským potoce v Opárenském údolí, život ve venkovském stavení - způsob života na počátku 20. století s důrazem na tradiční způsob získávání zdrojů a obživy a jejich šetrnost vůči životnímu prostředí, regionální česko-německá historie na praktické ukázce areálu Opárenského mlýna, přírodovědné programy s využitím místní naučné stezky Lovoš – Boreč (výprava za geologií a botanikou Opárenského údolí), hry v přírodě s ekologickou tematikou nebo například vícedenní výukově-zážitkové programy Člověk a prostředí s využitím metodiky ekostřediska SEVER.

Další podrobnosti k nabídce programů a konkrétní nabídku termínů na podzim a zimu 2011 uveřejníme v červnovém Tomíkovi.

Helena a Kamil Bocman Podroužkovi,
TOM Roháči

20 let

Připadá mi to jako dnes. Někdy na přelomu let 1992/1993 jsme se v hektické době s oddílem rozhodovali, pod jakými křídly budeme nadále fungovat, a po dohodě s dlouholetým kamarádem Pirátem – Mojmírem Nováčkem – jsem při pracovní návštěvě Prahy navštívil v Roztokách Tomáše Novotného. Na školní byteček a přátelskou rozpravu s kulisou právě populárních písní z filmu Šakalí léta si pamatuji velmi dobře! Nebyly v té době mobilní telefony a ani internet, a tak jsme neměli moc zpráv, že vlastně oddíl TOM žije po sametové revoluci i nadále a že nemáme důvod na naší osvědčené oddílové činnosti nic měnit.

Nově vzniklá Asociace TOM nás neomezuje v ničem, co už dlouhá léta s oddíly – ať už pod křídly TJ či nějakého jiného subjektu – děláme. Dvacet let uplynula jako dravá řeka. Profrčely kolem nás sněmy, tábory, srazy, domácí i zahraniční výpravy, táborové školy, Motýlky a další památné akce v Praze, Kukly, nové základny a jejich rekonstrukce, oblíbení civilkáři na ústředí a také opěvované či zatracované Bambiriády. Oslavy deseti i patnácti let mi přijdou, jako by byly včera. Kdo by snad čekal, že nám ústředí s náčelníkem v čele na dvaceti-leté výročí nepřipraví nějaké překvápka, ten by byl bláhový. Vždyť už jenom výběr hudebních hostů

Asociace TOM

byl pro mnohé šokem (dodejme, že většinou příjemným). Kapela All Star Refjúdží Band se sice označuje za českou, tvoří ji ale hudebníci z Číny, Kurdistanu, Arménie, Slovenska, Švýcarska, Čech a USA.

Následující The 1st Czech Pipes and Drums, český a přitom tradiční skotský dudácký soubor, rozvibroval díky bubnům a skotským dudům plné divadlo ABC. A konečně i třetí kapela, jazzová poděbradská omladina Six kix, dokazuje, že myšlení tomíků je světové a multikulturní. Pestrost progra-

mu potvrdil také Věna Křepelák se svou světelnou show nebo domácí pěvkyně Pavla a Nika. Milého ocenění se dostalo nejen zasloužilým vedoucím, ale také náčelníkovi Tomáši Novotnému a čestnému předsedovi KČT Ing. Havelkovi. No a kdo by nečetl rád v Tomíkově legendární komiks Jirky Choura o Veverkovi Joachymovi? Právě mu byl pokřtěn seriál!

Promiňte, že nerozepisuji návštěvu mnohých milých hostů a jejich zdravotce, článek by byl hóóódně dlouhý.

Přátelé, mnohé organizace v době porevoluční vznikaly a zanikaly, avšak náš spolek pádí vpřed. Vzhůru tedy společně s KČT do dalších let! A pokud nemáte zrovna do dalších oslav nad čím přemýšlet a když už jsme u náčelníkových překvapení a mystifikací, co myslíte, jak to je doopravdy s obdivovatelem tomíků z dalekého Ruska...?

*Rost'a Kašovský,
TOM Čmoudík Ostrava*

Sto roků na Husí cestě

Písciitou cestou, vedoucí smrkovým, většinou mladým lesem, stoupáme od útulné Skalky k výšině, brzy v pravo, brzy zas v levo do zádušného skalního labyrintu pohlízejíce. Ohlédneme-li se, spatřujeme za sebou známý nám již, půvabně utvořený Vilhošť, jehož bizarní skalní útvary s této strany zvláště zřetelně vynikají, za ním pak v polokruhu řadí se hora k hoře, kužel ke kuželi; my však ku předu krácejíce vždy hlouběji noříme se v tajemný skalní svět.

B. Bernau, 1892

Ačkoliv se jméno Husí cesta objevuje i na nejstarších mapách a určitě patří k nejstarším místním názvům na Roverkách, o jejím dopravním fungování v minulosti se toho moc neví. Ve středověku, kdy byly bažiny kolem Holan a Jestřebí pro vozy neprostupné, zřejmě byla hlavní spojnici mezi Úštěkem a Doksy. Na různých místech jsou dodnes patrné koleje vyjeté v pískovci. V průběhu času se pak její význam vytrácel, snad byla nahrazena

vozovou cestou přes sedlo mezi Vlhostí a Malým Vlhostí. Na konci 19. století už byl její průběh v terénu tak špatně znatelný, že se doporučovalo najmout si v některé z okolních vsí průvodce a vyhnout se tak úplnému zabloudění.

Jak a kdy se ale do názvu dostalo jméno husy domácí? V literatuře se nejčastěji odvozuje od vrchu Husa: vrcholová skalka železitého pískovce měla prý původně tvar husy, sedící na vejcích. Spekuluje se, že chybějící hlavu před více než 150 lety někdo urazil a použil jako ozdobný kámen. Vyloučit se to nedá, ochránáři tehdy neexistovali. Husí cesta také mohla být pojmenována podle toho, že v úseku mezi Skalkou na Husou neustále mění směr a její průběh se tak podobá kolíbaté husí chůzi. Tohle je aspoň představa pana Fleischera ze Zátyní, který na Husí cestě prováděl kolem roku 1905. Pro svou dobu bohužel dost typická a zřejmě nesprávná je představa Bohumila Kinského z roku 1936, který dával Husu do souvislosti s husity.

Kudy tradičně vedla Husí cesta? V mapách prvního vojenského mapování z let

Rozložitý dub na bývalé Husí cestě u Dřevčic.

1764-1768 směřovala ze Skalky k východu, obešla Husu a od východního konce Martinské stěny směřovala přímo na východ podél kraje lesa do Dřevčic. V tomto posledním úseku dnes už žádná cesta neexistuje, asi před 30 lety ji JZD rozoralo. Vede tudy ale katastrální hranice mezi Heřmánky a Dubou a v lese je patrných pár zářezů bočních cest. Rozložitý dub, stojící už vlastně v poli, by mohl ještě pamatovat největší slávu Husí cesty: u něj se poutníkům cestujícím od Skalky odkryl výhled na Velký beškovský kopec a další vrchy kolem Dubé.

V průběhu 19. století se pojetí Husí cesty změnilo a v prvních letech 20. století se zafixovalo turistickými značkami (roku 1907 to byl červený pruh na bílém podkladu). Začátek cesty byl stejný: ze Skalky kolem Husy na Martinskou stěnu. Dál ale Husí cesta pokračovala nad Komáříím dolem (dnešní žlutá) po cestě Lange Leite až na úroveň Číře a pak východním směrem do Zátyní. Na Čap vedla odbočka. Původnímu zakončení Husí cesty do Dřevčic se začalo říkat Úštěcká cesta – Auschauer Weg.

Hostinec Waldesruhe ve Skalce a dnešní podoba domu

V dnešním pojetí je – zase v rozporu s jejím historickým průběhem – Husí cesta vedena tak, aby spojovala co nejvíc zajímavých míst: posunula se ještě dál na jih, takže propojuje Skalku s Pavlíčkami a vede přes skalní ostruhu Čapu. Dříve Husí cesta oddělovala okresy Dubá na jihu a Česká Lípa na severu, dnes zčásti tvoří hranice velkých katastrů Tuhaň, Blíževčely a Dubá, a také hranici lesních revírů Zahrádky a Dubá. Zkrátka: i když se její východní konec v průběhu staletí mění, význam Husí cesty zůstává.

Hraniční kámen na Husí cestě

Zajímavá místa na Husí cestě:

Skalka patří k velmi starým vsím, jako Skalka ad Crawar je zmiňovaná už ve 12. století. Před necelými sto lety postavili skalečtí vedle rybníčku na návsi už zdaleka viditelný větrník, kterým se čerpal voda z 37 metrů hluboké obecní studny. Horní vodojem na začátku Husí cesty je stále funkční. Domek vedle dnešního bufetu byl v třicátých letech výletní restaurací Waldesruh (Lesní odpočinek) Josefa Masopusta.

Hned za Skalkou vede Husí cesta po plošině, která je zpevněná – podobně jako na Pustáku – vodorovnými deskami železitého pískovce. Tady jsou dvě nad sebou v odstupu asi pěti metrů a uklánějí se mírně k jihovýchodu. Čedič tvoří vrchol návrší Bischofskuppe 200 m severně od Husí cesty, přes které teď vede modrá značka.

Takzvaná Valdštejská jeskyně (zřejmě jeden z převisů) by se měla nacházet v blízkosti Husí cesty kousek za Skalkou. Vztahuje se k ní legenda o šlechtici, prchajícím před spravedlností. Před válkou stávala nedaleko lovecká bouda. Přesné místo je bohužel neznámé.

Prozeleznění na kopci Husa je zvláštní tím, že nesouvisí s žádnou čedičovou žilou. Různé „železné růže“, pseudo–stalagmity a velké železité mísy byly možná sycené železem z nějaké polohy sopečných tufů v nadloží, která byla dodnes zcela erodovaná. Vedle povrchových tvarů způsobených železem jsou tu krásné kuželové škrapy, připomínající miniaturu nějaké horské krajiny.

Na rozcestí „pod Čířem“ je malé pískovcové návrší, v mapách označené jako Viklan. Kromě zaslých pískovcových lůmků tu ale žádný viklan nenajdeme. Ostatně tohle návrší se stalo „Viklanem“ omylem: německý název Wackelstein platil pro vyšší kopec 300 metrů dál na východ. Na něm stávala dvojice křížových kamenů, později zničená při těžbě čediče. Jámový lom v nesoudržném čediči na vrcholku působí dojmem sopečného kráteru, jde ale o umělý tvar.

Na jižním konci hřebene Čapu stál nepochybně skalní hrad. Zbylo po něm málo: zařícený sklep a kruhová jáma, o níž se ani neví, jestli sloužila jako cisterna nebo zásobnice na zrní. Hradním příkopem prochází tenká žíla čediče, úplně rozložená na červený jí. Železo vyloužené z této žíly prosytilo okolní pískovec, zpevnilo ho, a vedlo tak k vytvoření skalní palice na konci ostrohu. Odtud také pochází název místa (čap = palice, kyj). Předsunutě opevnění nebo další hrad stával na Zámeckém vrchu dál na sever: tady je možné při troše fantazie rozeznat kruhové valy a příkopy.

*Jiří Adamovič – Žralok
převzato z časopisu Roverská sosna*

Zálesáci z Tanvaldu

**Vzpomínky pamětníka
TOM Zálesák Tanvald,
založeného 18. 4. 1968.**

V mládí jsem hltal tehdy těžko dostupné knížky Jaroslava Foglara. Po jeho vzoru jsme v naší partě kluků zakládali kluby, vedli kroniky a zařizovali si klubovny.

Na vojně jsem se dostal k vedení oddílu prázdninového tábora dětí důstojníků. Zjistil jsem, že foglarovské zkoušky bobříků jsou stále přitažlivé i pro ně. Bavilo mě vymýšlet další úkoly a soutěže. S návratem do civilu jsem se ale vrátil k trampingu. Moje přezdívka Joe, kterou jsem měl už ze školy, se mezi trampy vžila pro moji oblibu limonád.

Běhal jsem orientační závody – sport, který patřil k turistice. Tehdy se hodně mluvílo o založení turistických oddílů dětí a omlazení členské základny. Jel jsem v roce 1967 jako zvěd na schůzi okresních předsedů turistiky mládeže do Klánovic. Tak jsem spadl do funkce, která dosud jabloneckému okresnímu výboru chyběla. Naštěstí to byl čas krátkého politického uvolnění.

Jen v Tanvaldu vznikly tři oddíly mládeže s registračními čísly TOM. Následoval sokol Lišný a pak dalších deset po jabloneckém okrese.

Byla to doba turistických a dálkových pochodů a různých srazů TOM. Těch jsme se zúčastňovali jen pro setkávání se známými.

Stali jsme se pověstní svými lodičkami trochu amerického střihu, táboření

v jehlanech ze stanových dílců a zpíváním s kytarami u táboráků.

Na mezinárodním srazu turistů v Kyslinkách na Slovensku měnili kluci polské harcerské lilie a pak je nosili hrdě na lodičkách po tábořišti. Při tom je potkal tehdejší předseda ÚV ČSTV a vyžadoval potrestání našeho oddílu. Tak jsme dostali od krajského výboru slovní důtku.

Vysvětloval jsem, že podobné lodičky mají pionýři v Sovětském Svazu, jen v jiné barvě a ty odznaky lilie byla jen taková družba s Poláky. Všichni to chápali, ale nějaký trest musel padnout.

Na příští sraz jeli naši kluci v kloboucích, vestách, hubertusech a montgomeřácích. No extrém!

Součástí srazů bývaly turistické závody BTZM, ZTZM... Až na tu ideovou kontrolu, které naši závodníci říkali „politika“, to celkem šlo. Postupně jsme se zdokonalovali a v devadesátých letech už závodili v mistrovských republikových soutěžích a získali v roce 1995 putovní český pohár TZM. Dosud se na naše závodnice vzpomíná!

Každoroční tábory jsou samozřejmostí, ale na putáky nás jezdí stále méně a už je ani nehlásím. Větší zájem je o táboření na zahradě klubovny. To je zaměřeno hlavně pro nováčky, pro něž je zážitek noc ve stanu, vaření na ohništi, příprava dřeva a podobně. Postavit tee-pee a přenocovat v něm, to se nezapomíná.

35 let běháme tradiční terénní orientační „Běh pěti kluboven“, vždy k výročí založení oddílu. Optimální trasa je 5 km. Málokdo najde správnou spojnicu mezi památnými místy našich schůzek tak, jak jsme je střídali.

V počátcích oddílu jsme se scházeli v nejrůznějších objektech, které jsme si vyjednali sami. Tanvald není velké město, vždy jsme tu našli podporu, ale největší byla bezplatný převod domku pod Malým

Špičákem. Stál nás hodně námahy a času, než jsme objekt na demolici upravili dle svých představ. Naši současnou „Tomku“, nám závidí každý oddíl, který k nám přijede.

Předloni jsem našemu výboru KČT oznámil, že stavím dceři pro její rodinu dům a že by se o klubovnu mohl starat někdo jiný. Oddíl, že ještě povedu, ale tohle by někdo mohl vzít. Nikdo se na práci a starosti s klubovnou nenašel. Tím vznikl nápad výboru, že se Tomka prodá. Nač si dělat starosti?

O tomto návrhu ovšem měla rozhodnout členská schůze KČT, ale na vývěsce realitní kanceláře už visela nabídka prodeje. Byl z toho takový rozruch, že nás při schůzkách v klubovně vyrušovali zájemci. Musel jsem donutit výbor, aby nabídku realitka stáhla, než rozhodne členská schůze. V Tanvaldu z toho bylo pozdvižení, co že se to děje. Svoji přítomností zapůsobil na rozhodující schůzi i starosta našeho města a pro prodej najednou nehlasoval nikdo. Máme teď nového předsedu KČT, a tak jsme začali místo prodávání budovat.

V loňském roce proběhla přestavba objektu. Zazděním vchodu nám vzniklo místo pro sprchový kout a větší kuchyňku. Chybí nám jen doplnit ji o pracovní stůl s dřezem.

Naštěstí už naše mladá rodina bydlí, ale já se starání o klubovnu asi nikdy nezbavím.

*Joe - Josef Kuna,
Tom Zálesák, Tanvald*

Vedoucí oddílu Joe Kuna byl za dlouholetou práci s dětmi a mladými lidmi a za neutuchající aktivity v našem spolku oceněn v lednu 2011 nejvyšším spolkovým vyznamenáním - Stříbrným hořcem.

Turistický oddíl mládeže HOROLEZČATA

Oddíl Horolezčata je oddílem se zaměřením především na vysokohorskou turistiku, dále cykloturistiku, lyžařskou turistiku na běžkách, vodní turistiku a na turistické závody.

Jeho vedoucím je od prvopočátku Miloš Stejskal, který v roce 2010 oslavil už své sedmdesáté narozeniny. A nyní hádanka: Kolikáté narozeniny oslavil v roce 2010 oddíl, když v tomto roce byl věk oddílu roven věku vedoucího oddílu v době založení oddílu a jejich součet byl roven věku vedoucího oddílu v roce 2010? Je to k neuvěření, ale loni měl oddíl za sebou opravdu již 35 let práce. Jeho první členové už přivádějí na akce oddílu své potomky.

Oddíl pořádá řadu akcí určených pro nejširší veřejnost. V letošním roce to byl už 40. ročník Novoročního výstupu na Babí lom, jehož organizaci převzal už v od svého vzniku v roce 1975 ve spolupráci s Jihomoravskou oblastí KČT. Je to jedna z nejmasovějších akcí. Pro novoroční blahopřání, případně slavení do nového roku a svezení na horolezecké lanovce, přichází na vrchol Babího lomu kolem osmi set turistů. Z dalších větších veřejných akcí nesmíme zapomenout na Jarní setkání na skalách u Řikonína (30. ročník 17.4.2011) a Setkání VHT na Babách (35. ročník 13.-15.5.2011). Na obou těchto akcích je možnost absolvování výcvikového minima VHT. Obě akce jsou zajištěny vedoucími a cvičiteli VHT a je umožněno přímo na místě zapůjčení potřebného vybavení k lezení. Mimo lezení je zde vedlejší program zaměřený na soutěže (mini TZ), na kulturně poznávací činnost a besedy.

Oddíl od počátku jezdil každoročně do Vysokých Tater, do Západních Tater a Slovenského ráje. Od devadesátých let jezdíme do Dolomit a Julských Alp.

Z iniciativy oddílu zřídil Úřad městské části Brno – Nový Lískovec na volném veřejném prostranství lezecký balvan. Za to oddíl zajišťuje na balvanu každou středu

odpoledne instruktáž o lezení slaňování a pohybu na zajištěných cestách pro neorganizované žactvo. Dvakrát do roka pořádáme ve spolupráci s ÚMČ závody ve volném lezení pro žactvo. Oddíl prezentujeme a pomáháme při organizaci na jiných větších akcích pořádaných místní radnicí (Slet čarodějnic na jaře, Kameňák se baví na podzim, předvánoční besídka).

Oddíl je od počátku v odboru Klub turistů a lyžařů Brno Klubu českých turistů. Na jeho programech zveřejňujeme pozvánky na naše akce z oblasti vodní, cyklo a lyžařské turistiky na běžkách. Sjíždíme české, moravské a slovenské řeky. Běžkujeme na Českomoravské vysočině, Jeseníkách, Orlických a Jizerských horách. Zástupci oddílu se zúčastňují lyžařských srazových akcí. Cyklovýlety podnikáme do blízkého i dalekého okolí. Na kole jsme například objeli podél hranic Českou republiku.

Horolezčata organizují dva závody krajského poháru TZ a mistrovství kraje a dva náborové závody. V TZ jsme nejúspěšnější mládežnický oddíl v Jihomoravském kraji.

Vedoucí oddílu má bohaté zkušenosti s mládeží a organizováním turistických akcí. Miloš Stejskal je vedoucí pěší, cyklo a lyžařské turistiky. Od roku 1970 je cvičitel VHT a od roku 1991 vůdce VHT KČT. Cvičitel mládeže je od roku 1976. Od roku 1976 je rozhodčí TZM a hlavní rozhodčí TZ od roku 2008. Je vedoucí Školícího střediska VHT na Moravě. Je člen Sekce VHT KČT členem výboru Jihomoravské oblasti KČT a členem výboru odboru KTL KČT Brno. Všichni ho máme rádi. Za práci pro turistiku byl před pěti lety odměněn čestnou medailí Vojtěcha Náprstka.

Za TOM Horolezčata
Marta Horáková

*Vedoucí oddílu Miloš Stejskal byl za dlouholetou práci s dětmi a mladými lidmi a za neutu-
chající aktivitu v našem spolku oceněn v lednu 2011 nejvyšším spolkovým vyznamenáním
- Stříbrným hořcem.*

sami. Za pět minut u hasičského džípu, za dalších pět minut u sanitky pod kopcem. Na dotaz záchranářů, zda konečky nejsou náhodou v mokru, že bobtnají, jen nevěřičně odpovídám, že mě paní na dispečinku znovu hnala namočit gázu, hlavně prý nesmí být v suchu, ale vše je dobré: jedeme do nemocnice.

Zde normální příjem, ošetření a po půl hodině, kdy mě do ordinace nepustili, chtějí kontakt na zákonného zástupce a nechť mi nic říci. Nic mi není platné, že tvrdím, že jsem to právě já, komu mohou vše povědět. Půjčuji tedy svůj telefon a voláme mamince, která je v té chvíli již informovaná. Doktor jí vše vysvětluje, samozřejmě za zavřenými dveřmi, abych nic neslyšel. Maminka pak volá zpátky a vše popisuje zase mně, stojím při tom dva metry od doktorů. Snažíme se poslat faxem nebo e-mailem souhlas, že mi mohou vše říci, protože telefonicky jim to nestačí, ale nemají fax, takže to nejde. Začínám rudnout a ptám se, mohu-li se za malým hrdinou jít alespoň podívat. Doktoři se

Může se to stát i vám

Jak začít? Zkrátka, jedete si takhle na jarní prázdniny na chalupu Polana v Beskydech. A hned druhý den velký průšvih. Chvilka nepozornosti, hra na babu u chalupy, dokonce i uvnitř. Poklop do podkrovní je zajištěný, ale jak se celá chalupa díky pobíhajícím dětem chvěje, poklop najednou spadne, přesně v momentě, kdy se někdo snaží hupsnout dolů a za okraj se drží svojí malou rukou. Dál si to dokážete představit... hulákání, krev, no hrůza. V našem případě to, naštěstí, odnesla jen bříška dvou prstů. Prsty jinak zůstaly celé a v budoucnu i bez následků, díkybohu!

Rád bych tu ale popsal, co všechno při

takové záchranné akci můžete podstoupit a na co je třeba být připraven. Byla neděle, kolem šesté večer. Po průšvihy se jeden z dospělých věnoval zachraňování, druhý žhavlil telefon. Už od pohledu bylo jasné, že tohle se bez nemocnice neobejde. Linka 155 – dvě minuty vysvětlování naší polohy, nepomáhají ani GPS souřadnice, protože je na dispečinku potřebují v jiném formátu. Popisujeme průšvih, dostáváme rady, jak zachránit dítě i konečky, je nám nakázáno čekat na hasiče, kteří nás údajně hledají...

... Vzápětí telefon od sanitky, že jedou, znovu popis, kde jsme, a pokyn, ať jdeme dolů. Linka 155 volá a křičí, že nikam nesmíme, že nás hledají hasiči. Volají hasiči, že nás nemohou najít, popisují, byť špatně, jak se k nám dostat, okolí moc neznáme a místní názvy jsou nám cizí, nabízíme souřadnice, ale je nám opáčeno, že nemají ani GPSku. Hovor končí větou: „Vydržte, pane, hledáme vás, jsme v terénu,“ což mě neuklidňuje, protože v chatě, ač velmi slabě, tak přece jen malinko kňourá náš malý hrdina. Po hodině nás nacházejí hasiči, tedy my je nacházíme na druhé straně, jak funí po svých – říkali jsme jim to, že nevyjedou :o). Přichází místní dobrovolní „pupkáči“ a jeden hasič-sportovec. Chvilku přemýšlím, jestli nebudeme zachraňovat my je. Hned se ptají, kde je raněný a že prý zlomená noha, co? Odpovídám, že ne, že cvaklé prsty, on na to, že mu nahlásili zlomenou nohu. Jen se pousmívám, balíme vše potřebné a vyrážíme po svých dolů, no přesně tak, jak jsme chtěli před hodinou

začínají radit, jestli za ním vlastně můžu, když nejsem zákonný zástupce. Rudnu, bobtnám, saze bouchají a hodně nahlas odpovídám, že se

jich přestávám ptát a jdu za ním, jsem jediný, koho tu má, a samotného ho ne-nechám. Uklidňující řeči zdravotní sestry nepomáhají. Doktoři se usnesou, že tedy mohu. Po další zdoluhavé anabázi se lékaři rozhodnou, že pojedeme do 100 km vzdálené nemocnice v Olomouci; je to lepší, souhlasím. Maminka o tom ovšem neví, a zatímco před necelou hodinou musela vše odsouhlasit ona a já nesměl nic vědět, teď jsem najednou rozhodoval já. Slušně jsem tedy upozornil lékaře, že to alespoň oznámím rodičům, že nemusí mít strach, budou souhlasit. Lékaři zmateně a bojácně přikyvuji. Pak ještě následuje převoz do Olomouce a ve 23:30 předání téměř na operační sál. Hrdina se vším již počítá; ví, že zde bude cca tři dny sám, je v klidu. Poděkují a musím odejít. Takže 23:30, špinavý, unavený někde v Olomouci. Díky hodnému sanitákovi se dostávám zpět do Vsetína, kde musím nocovat. Vlakové i autobusové nádraží je zavřené, takže mě zachraňuje hotel Vsacan. Vše dobře dopadlo a já se druhý den vracím na Polanu. Bylo to náročné. Myslete prosím na to, že

vám, v případě nějakého průšvihů velmi pomůže když:

Budete vědět nejen, kde jste, ale také,

jak se na to místo mohou dostat záchranné složky za sněhu, náledí apod.

– budete mít nějaký cár papíru, kde bude napsáno, že přebíráte veškerou zodpovědnost a že Vám mohou v nemocnici sdělovat informace.

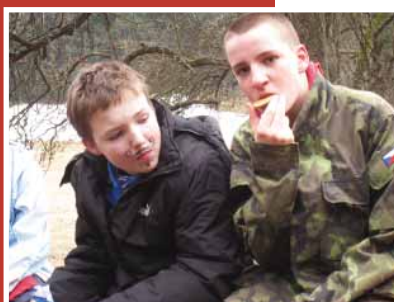
– budete mít dost peněz na případný nocleh v hotelu Vsacan.

Dnes se tomu všemu už směju, protože to dopadlo nakonec dobře.

Prsty budou funkční. Ke všemu je nutné ještě připočítat obrovský hlad, neustále vybitý telefon a mokré kalhoty od tajícího sněhu. Radši ale dávejte bacha.

Tomíci, mějte se fajn!

Ondra Šejtka,
TOM S.T.A.N.

Brigáda veverků v Opárenském mlýně

Náš oddíl TOM Veverk se v sobotu 26.března vydal na víkendovou brigádu do Opárenského mlýna. Naším hlavním úkolem zde bylo kácení označených stromů a jejich následné zpracování na větve ke spálení a na špaliky určené pro úschovu. Musím říci, že každý si zde našel své, někdo se vyžíval v tahání špalků, někdo v jejich přerovnávání, jiní raději nosili dlouhé větve k ohni. Někteří si zase úplně vystačili se svou motorovou pilou a nic jiného je příliš nezajímalo. Počasí nám ale naštětí docela přálo a práce šla dobře od ruky. Dalo to sice opravdu zabrat, ale nakonec jsme tak odjížděli s dobrým pocitem, že jsme udělali vše, co jsme měli a mohli.

Na neděli jsme pak přespávali v ne-dalekém Úštěku, kde jsme byli krásně ubytováni a pohoštění. Druhý den jsme byli sice trochu zmateni změnou času a tudíž jsme si maličko přispali, ale z Úštěka jsme i tak ještě včas stihli odjet do Litoměřic, kde jsme si udělali ještě jednu menší procházku. Za pomoci GPSek jsme hledali poklady ukryté pod kameny a ve zdech města, a tak jsme si i příjemně zkrátili čas do příjezdu vlaku.

Užili jsme si víkend, přiložili i ruku k dílu a za sebe mohu říci, že jsem jel velmi rád a klidně bych si takovou výpravu zase zopakoval.

Martin Šimek
TOM Veverk,
Brandýs nad Labem

Objevování historie *Opárenského mlýna*

To, že Opárenský mlýn, zbrusu nová základna Asociace TOM, leží v Sudetech a že byl tudíž majetkem německy mluvících obyvatel, které jsme si navykli označovat jako sudetské Němce, asi nikoho nepřekvapí. V Sudetech to tak nějak s domy většinou je – v architektonických prvcích, nápisech a starých místních názvech tušíte sudetskou historii, dnes téměř výhradně chápanou jako „německou“. Někde se občas něco dozvíte od místních, přistěhovaných ovšem většinou až po válce, podstatná část historie míst ale odešla s původními vysídlenými obyvateli.

I v mlýně jsme tak postupně objevovali upomínky na původní majitele. Tu staré názvy z historických map „Deutschmühle“ nebo „Wünschenmühle“, tu mlynářský pozdrav „Glück Zu“ nade dveřmi mlýnice. Pamětníci z vesnice vyprávěli, že poslední mlynář byl dobrý a poctivý člověk, ale stejně jako ostatní odtud „odešel“ v roce 1945...

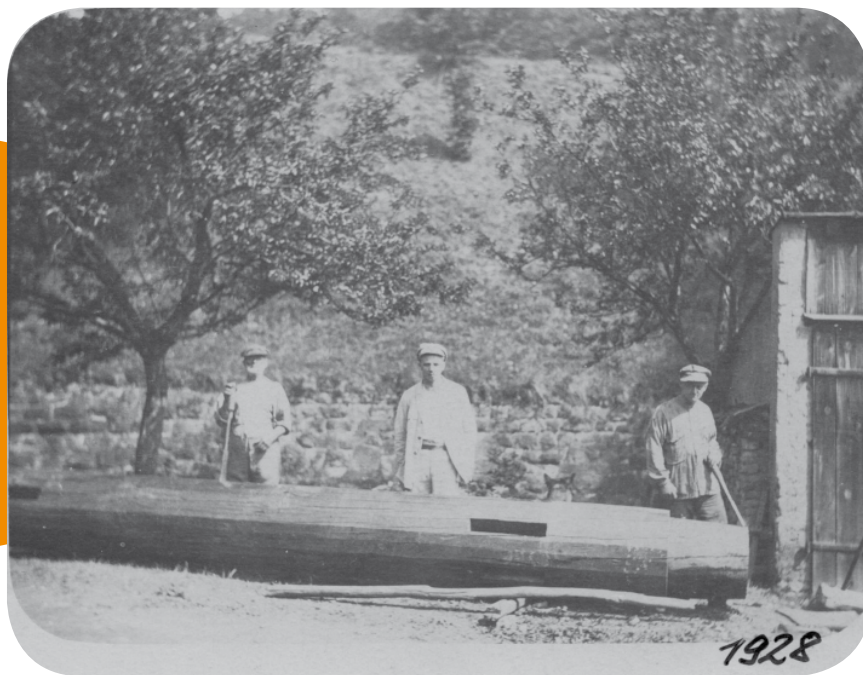
Zůstalo by u toho, kdyby nás na brigádě v létě 2009 nepřijel navštívit německý novinář a nenapsal o ožívajícím mlýně článek do Sächsische Zeitung. Ten si pak přečetla jistá paní Klein ze saského městečka Elterlein, která ihned kontaktovala svého příbuzného. Ten následně vyhledal adresu na ústředí A-TOM a napsal, že paní Klein – dcera posledního majitele mlýna – je moc potěšená tím, co se na mlýně děje, a hned jak jí to zdraví dovolí,

ráda by se s námi seznámila a na místo podívala. A jeden z malých obyčejných lidských zázraků byl na světě.

Uběhl téměř rok, než se setkání podařilo v lednu letošního roku zrealizovat. Velmi přátelskou a dojemnou atmosféru návštěvy nezkažilo ani nevlídné zimní počasí a velká voda, hrozící každou chvíli vylitím z břehů potoka. Setkání se kromě pamětnice paní Waldtraud Klein zúčastnili také předsedové obou spolků spolupra-

cujících v projektu obnovy Opárenského mlýna Tomáš Novotný z A-TOM a Gabriele Lorenz ze německého Erzgebirgsverein. Z německé strany dále dorazila na prohlídku mlýna čtveřice spolkových členů, angažujících se v obnově Krušnohorské hřebenovky Thomas Koppe, Volker Weise, Tchuschwien a Axel Mildner-Spindler. Za tomíky se dále zúčastnili Tomek Hurt, Helena Podroužková a Kamil Bocman Podroužek.

Z vyprávění nad pečlivě vedeným rodinným archivem jsme získali nesmírně zajímavé a cenné informace o životě v mlýně v první polovině dvacátého století. Dověděli jsme se, že paní Waldtraud Klein je mladší dcerou posledního mlynáře Rudolfa Wünsche, který spolu s rodinou – a tříměsíční Traudel v kočárku – musel po válce rodinný majetek opustit. Opouštěl tehdy nejen mlynářské řemeslo, ale i rodinnou pekárnu, která pekla chléb a pečivo pro široké okolí. Rudolf Wünsch převzal mlynářskou živnost někdy kolem roku 1925 od svého otce Konrada, podle kterého se svého času mlýn jmenoval Konradsmühle. Za působení Rudolfa Wünsche a jeho ženy Marie mlýn zřejmě dobře prosperoval, protože prošel dvěma výraznějšími stavebními úpravami. Hrázděná chalupa získala secesní výzdobu fasády a mlýnice, tedy dům, kde se mlelo

obilí, byla v souvislosti s renovací mlecího zařízení zvýšena o patro a přibyla jí střecha s pozoruhodnou skeletovou konstrukcí krovu. V této podobě se oba domy dochovaly dodnes.

Brzy po odsunu zemřela paní Klein matka a její otec se oženil s bývalou sousedkou z Opárenského údolí. O opuštěném mlýně se prý u nich doma nemluvílo, přesto ale paní Klein v dospělosti mlýn několikrát navštívila a sledovala časté změny jeho majitelů i podoby. Po poslední návštěvě neutěšeně chátrajícího areálu před několika lety se prý zařekla, že už se do Opárna nepodívá. Dnes tedy znovu trochu váhavě překračovala práh starých dveří. Snad se v tu chvíli její smutek měnil v naději, že mlýn opět ožívá.

Dobové fotografie a dokumenty z jejího archivu, které tomíkům laskavě poskytl, a další informace o historii mlýna

si díky tomuto vzácnému setkání budou návštěvníci a nocležníci moci prohlédnout už v červnu přímo v prostorách mlýna. Paní Klein je stále v čilém kontaktu s asociačním ústředím, drží palce tomíkům při rekonstrukci mlýna a fandí našemu snažení a aktivitám. A my se těšíme, že se s ní opět setkáme 11. června při slavnostním otevření zrekonstruovaného mlýna. Vždyť kdo jiný by u toho měl být, když ne „Müllerstochter“ („mlynářská dcerka“), jak přátelsky podepisuje své maily.

Helena a Kamil Podroužkovi, TOM
Roháči, Kladno

Projekt „Středisko environmentální a kulturní výchovy Asociace TOM ČR, Opárenský mlýn“ probíhá v Program Cíl 3 / Ziel 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007-2013 mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou.

Konrad Mühle
Konrad Wünsch
10.06.1915

...místo, které měl císař pán nejraději

Bad Ischl, nejstarší solné lázně v Rakousku a významné horské centrum cestovního ruchu, najdete na soutoku řek Traun a Ischl, v srdci Solné komory. I když se tu „bílé zlato“ těžilo po staletí, tak k založení solných lázní došlo teprve v roce 1823. V léčivé vodě se nachází téměř 30 % kuchyňské soli. K prvním prominentním lázeňským hostům patřili na konci 20. let 19. století arcivévoda František Karel s manželkou Žofií, jež si zde léčila neplodnost. A úspěšně. Zanedlouho – v roce 1830 – se jí ve vídeňském Schönbrunnu narodil vytoužený syn František Josef, od roku 1848 rakouský císař. Žofie si po této radostné události Bad Ischl natolik oblíbila, že zde pobývala s doprovodem v pronajatém domě na promenádě každé léto. Lásku k tomuto městu zdědil po matce i František Josef, a tak když mělo dojít v roce 1853 k jeho zasnoubení, zvolila arcivévodkyně zdejší pobyt, jenž byl naplánován na císařovy narozeniny. Do Bad Ischlu se přijela ukázat jeho bavorská sestřenice Helena z rodu Wittelsbachů, s níž se počítalo, že usedne na trůn, ovšem císaře okouzila její teprve patnáctiletá sestra Alžběta, známá pod přezdívkou Sissi. Tu si nakonec v dubnu následujícího roku ve Vídni vzal. Mladý manželský pár dostal od Žofie velkorysý dar, vilu v Bad Ischlu, která do té doby sloužila jako nájemní dům pro nejvyšší šlechtu. Není bez zajímavosti, že v ní čas

od času pobýval mj. kníže Metternich.

Nevelká budova neoslnovala zvláštní architekturou, ale její předností byla izolovaná poloha severně od lázeňského centra, protékající řeka Ischl a přiléhající rozlehlý park (6500 m²). Císařská vila (Kaiservilla), jak se jí začalo říkat, se stala oficiálním habsburským letním sídlem. A protože prostorově nevyhovovala potřebám císařské rodiny, přikročilo se k její radikální přestavbě. Během let 1855 až 1858 byla na pravé i levé straně k původní budově přistavěna dvě křídla, takže půdorys tvořil velké písmeno "E", to na počest císařovny Alžběty (německy Elisabeth). Přestože Habsburkové patřili k nejbohatším šlechtickým dvorům v Evropě, nepřál si císař okázalé zařízení pokojů. Naopak, stěny se vyzdobily hlavně loveckými trofejemi, dále obrazy s loveckou a zvířecí tematikou a akvarely od talentovaných rodinných příslušníků, především dětí. Nejprostěji byla vybavena císařova pracovna a především ložnice, obsahující pouze vojenskou železnou postel s hnědým přehozem, toaletní stolek a klekátko. Vyšší standart císař dopřál ovšem milující Sissi, jež do Bad Ischlu také ráda jezdila, jelikož z duše nenáviděla španělský dvorní protokol ve Vídni, když jí nechal v roce 1860 nedaleko Císařské vily postavit osobní chatu, tzv. Mramorový zámček (Mramorschlössl), v tudorovském stylu. Odtud císařovna provozovala do okolních velehor pověstné

pěší túry. Rovněž park v té době dostal s pomocí nejlepších dvorních zahradníků z Vídně a Laxenburgu dnešní podobu v anglickém přírodním stylu.

Pravidelné letní pobyty v Bad Ischlu považoval císař podle vlastních slov za „ráj na zemi“. Rodinní příslušníci sem jezdili i několikrát ročně, hlavně po zavedení železnice v roce 1877. I když zde císař především odpočíval a zúčastňoval se lovecké vášni, tak jako panovník mocné mnohonárodnostní říše byl nucen několik hodin denně věnovat státnickým záležitostem. V Císařské vile přijal urozené hlavy a nejmocnější státníky své doby, za všechny uvedme pruského kancléře Ottu von Bismarcka nebo amerického prezidenta Ulyssesa Simpsona Granta. Za to si Bad Ischlu dostalo přívěsky „tajné hlavní město“.

František Josef I. ve svém „ráji na zemi“ neprožíval pouze idylické časy. Dozvěděl se tu i tragické zprávy ohledně svých nejbližších či musel učinit nejedno nelehké politické rozhodnutí. To vůbec nejzávažnější stárnoucí monarcha uskutečnil 28.7.

1914, tedy přesně měsíc poté, co byl v Sarajevu spáchán atentát na jeho synovce a následníka trůnu, arcivévodu Františka Ferdinanda d' Este a jeho manželku hraběnku Chotkovou. Ten den sepsal manifest „Mým národům“, v němž oznámil vyhlášení války Srbsku, což nakonec vyústilo k rozpoutání prvního celosvětového konfliktu a posléze k rozpadu Rakousko-Uherské monarchie (1918). Toho se ale císař již nedožil, zemřel uprostřed války roku 1916.

Císařská vila je dnes přístupná široké veřejnosti jako muzeum (prohlídka trvá asi 45 minut), stejně tak Císařský park. Poklidná atmosféra starého Rakouska vás bude provázet rovněž při procházce lázeňským centrem. S příchodem Františka Josefa I. se město stalo nejen dostaveníčkem mnoha slavných osobností (Johann Strauss, Johannes Brahms, Franz Lehár, Anton Bruckner...) a centrem kulturního života, ale získalo typickou lázeňskou výstavbu ve slohu biedermeieru. Obyvatelé Bad Ischlu jsou dodnes pyšní na svého císaře. Není divu, město nejen světově proslavil, ale oslavil v něm za dlouhý život (86) svých 81 narozenin, včetně těch prvních. A právě v den císařova narození 18. srpna se v chrámu sv. Mikuláše slouží na jeho věčnou památku rok co rok mše a probíhají i další vzpomínkové akce. Náš závěrečný tip: nevynechte návštěvu světoznámé cukrárny Zauner na Pfarrgasse č. 7, jež je nepřetržitě v provozu již od roku 1832 a k jejímž častým hostům patřil císařský pár. Ostatně jejich olejové portréty zdobí její místnost dodnes.

Petr Vlček

Klíče pro život u tomíků

Ministerstvo školství realizuje obří evropský projekt „Klíče pro život“, který je zaměřen na vzdělávání pracovníků středisek volného času a vedoucích dětských organizací. Praktickou realizací tohoto projektu je pověřen Národní institut dětí a mládeže (NIDM). Nejlepší vedoucí z řady dětských organizací sestavili tzv. Minimální kompetenční profily, tedy jakési požadavky na znalosti a dovednosti pro jednotlivé funkce v organizacích. Podle nich vypsal NIDM výběrové řízení na zpracování vzdělávacích modulů. Asociace TOM získala zpracování tří modulů, zaměřených na turistiku – vedoucí stanového tábora, samostatný vedoucí oddílu a vedoucí do 18 let.

V rámci projektu Klíče pro život od NIDM proběhlo několik školení, vypracovali jsme metodiky pro 3 skupiny vedoucích a mnoho příkladů dobré praxe, které poslouží mnohým našim oddílům.

Během praktické přípravy proběhlo celkem 6 školení pro vedoucí a instruktory našeho sdružení. Zájem byl hojný a tak se „vyškolilo“ bezmála 150 mladých lidí. Sled několika víkendů patřil přípravě hlavních vedoucích táborů, vedoucí oddílů a instruktorům do 18let. Nechyběl také zdravotní kurz a zážitkový kurz pro starší 15 let.

K projektu byly také připravovány rukověti pro jednotlivá školení. Na nich se podílelo 14 oddílů zpracovatelů, kterým se práce velmi vyvedla. TOM Nivnice, TOM Chippewa, TOM Roháči, TOM Rejnoci, TOM Neptun, TOM S.T.A.N., TOM Dakoti, TOM Maracaibo, TOM Kasi-

opea, TOM Stopaři, TOM Třícítka a Dívčí Dvojka, TOM Český Honza, TOM Klub lesní moudrosti a TOM Zálesák, všichni zapátrali ve svých hlavách, prohrabali odbornou literaturu a dali dohromady tři rukověti určené ke školení nových mladých vedoucích.

Dalším krokem bylo zpracování PDP neboli Příkladů Dobré Praxe. Kde už vyjmenovávat jednotlivé zpracovatele nebudeme, nejspíš by jste ani nedočtli konce. Mezi témata bylo zahrnuto například

– hygienické zázemí stanového tábora, celotáborové hry, vedení dokumentace a činnosti oddílu, řízení turistického oddílu, environmentální výchova a jiné praktické ukázky, jak to v našich oddílech a na táborech „chodí“. Tyto příklady byly vydány na DVD a jsou k dispozici.

Všem, kteří se na této akci podíleli, bychom rádi poděkovali za skvělou práci. Moc si jí vážíme.

Mojmír Nováček, Kateřina Blandová

týpí jako domov

Hezký, funkční a dobře opečovávaný nůž je skutečnou vizitkou svého majitele při táboření (a nejen v týpí). Přírodní národy (indiány nevyjímaje) byly toho přesvědčeni, že i obaly na věci by měly být hezké a měly by o majiteli něco vypovídat. Nabízí se otázka, zda to tak máme i my ve svém běžném životě.

Doufám tedy, že se vám podařilo sehnat nějaký pěkný nůž na táboření, protože dnes se vrhneme na pouzdro na něj. Když zkusíte na internetu „native american knife sheath“, zjistíte, že tvarů, způsobů výzdoby a velikostí bylo tolik, kolik bylo majitelů nožů. Každý si je – ostatně jako všechny předměty denního užití – vyráběl sám a dodržoval jen základní linii tvarů a výzdoby svého kmene. Pokud se podíváte na pouzdra z 19. století, každý kus je originál vyjadřující myšlenky, sny, povahu tvůrce – a to zejména v symbolice výzdoby. Vzhledem k této různorodosti nezbývá než vybrat nejjednodušší z nich.

Pouzdra z nevydělané kůže byla nejčastější. Vezměte tedy surovou (pouze oškrabanou, tj. zbavenou blan a chlupů) kravskou kůži a vystříhnete ji podle vzoru (obr. 1). Nezapomeňte si uvědomit šířku pásku, na kterém budete pouzdro nosit, rozměry vašeho nože a v neposlední řadě také to, zda jste leváci nebo praváci (oblouk se nosí směrem dozadu). Pokud nemáte možnost sehnat nevydělanou kůži, pokuste se sehnat nějakou podobnou. Měla by být pevná tak, aby se neohýbala, neleštěná a nebarvená. V Praze u Kutila v Revoluční takovou prodávali.

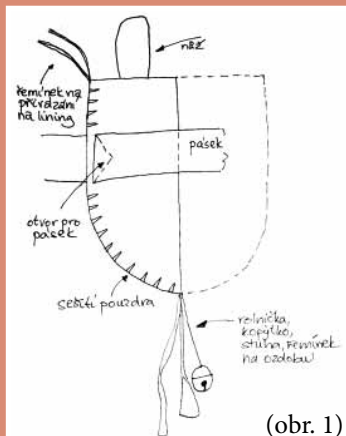
Po vystříhnutí můžete kůži sešít. Je třeba, aby byla ohnutá tak, aby váš nůž držela a ten nevypadal. Protože kůže je tvrdá, předkreslete si nejprve díry v pravidelných rozestupech a poté je šídlem (anebo vrtačkou) vyvrtejte. Kůži sešijte jelenicovým řemínkem (nebo dratví v případě, že ji budete potahovat jelenicí, tj. budete dělat pouzdro s výšivkou). Řemínek z jelenice vyrobíte snadno tak, že ji stříháte po obvodu (obr. 2). Je dobré jej namočit a před šitím vyzkoušet pevnost. Pokud ho budete potřebovat navázat, učíte tak

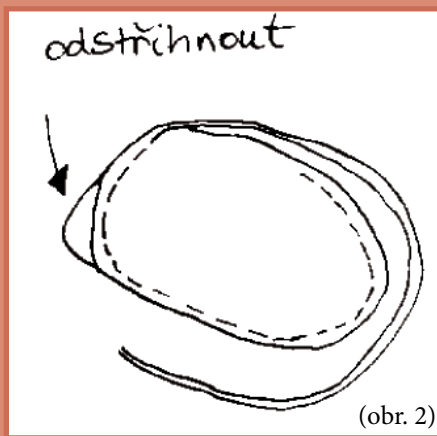
uvnitř pouzdra, aby uzel nebyl vidět. Nezapomeňte na důležitou věc – poté, co kůži sešijete, vložte dovnitř proužek (nebo více) pevné kůže podél celého šití tak, aby držel a aby ostří nože šití nepoškodilo.

Šití můžete nahradit spojením ozdobnými čalounickými cvočky (obr. 3). Dají se sehnat v domácích potřebách nebo obchodech pro řemeslníky (např. již zmíněný Kutil v Praze). Volte ty, které mají matný tmavý vzhled. Po protažení cvočku dírou zahněte a zamáčkněte oba konce zpět do kůže, aby vás nezranily. Cvočky byly velmi oblíbené i jako výzdoba (obr. 4).

Ať už zvolíte formu sešívanou nebo cvočkovanou, nevydělanou kůži lze namalovat nebo ji nechat tak, jak je. Pouzdro můžete ozdobit jednoduše zavěšenými roličkami, řemínky nebo stuhami (obr. 1). Třásně po celé délce tak časté nebyly.

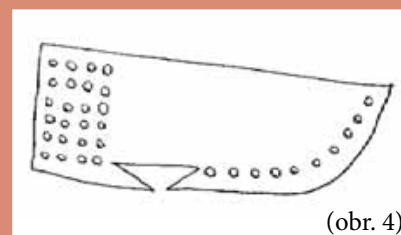
(obr. 1)

(obr. 2)

(obr. 3)

(obr. 4)

Můžete se také vrhnout na výšivku korálky (obr. 5). Vzor vyšijte nejprve na jelenici, která se pak našije na základ z nevydělané kůže sešitý dratví. Mějte však na paměti úpravu a pochopení symboliky – jak o tom byla řeč – protože pro indiány byly všechny symboly posvátné. Odkazovaly k věcem, které nás lidé přesahují a které nelze zachytit jinak než symboly.

Josef Porsch – Ablákela
ablakela@gmail.com

Úspěch přeštických vodáků

Dne 20. 3. 2010 se v Brně pod hlavičkou Českého svazu kanoistů a Akademie Vodák Sport konalo mistrovství ČR v eskymování. Na 3. místě v kategorii K1 Hoši se umístil Pavel Beneš z vodáckého oddílu TOM Ůhlava. Na republikovou soutěž zaslouženě postoupil z 1. místa krajského kola v eskymování.

Další kvalifikovaní z oddílu TOM Ůhlava se v Brně umístili na 4. místě (Denisa Molková – K1 dívky), na 5. místě (Bára Doležalová – K1 Ženy) a na 7. místě (Jindra Fiala – K1 mladší děti).

Na mistrovství ČR soutěžilo celkem 58 závodníků z 8 krajů naší republiky.

Pavlovi i ostatním závodníkům blahopřejeme!

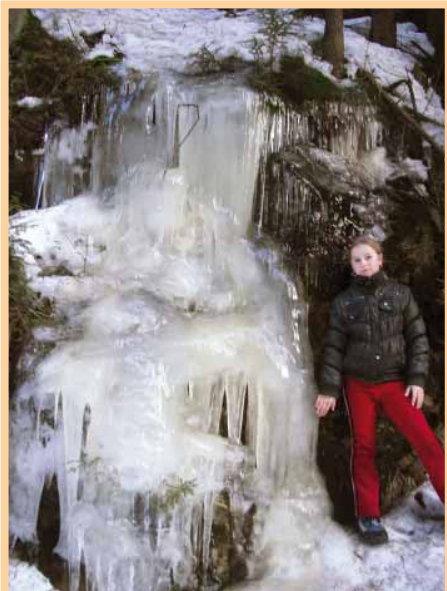
Hana Žambúrková,
TOM Ůhlava

Jarní tábor na Vlčí hoře

Ke konci mrazivého týdne jsme se vydali na cestu na jarní tábor s přáním „ať nám počasí přeje“. Hned první den tábora se vyvedl. Sluníčko nám svítilo na cestu

během dne nás už i pěkně zahřálo. Blíží se jaro se podepsalo na sněhové pokrývce i na Vlčí Hoře.

Zapomnětlivá tábornice se hned po příjezdu postarala o malé zpestření. Ve vlaku zapomněla spacák, který se projel o pár zastávek dál a podíval se do kanceláře vlakové dopravy v Rumburku. Při vyzvedávání spacáku měla tábornice nesmírnou radost a její děkování nebralo konce.

Hned druhý den jsme se vypravili k rozhledně na Vlčí hoře. Cestou se táborníci zastavili a osvěžili u Verunčiny studánky. Při zpáteční cestě nás na lesní cestě do mírného kopečku čekalo malé překvapení v podobě „ledové dráhy“, která se později stala vítaným zpestřením dopolední činnosti.

A to byla jen malá část z toho, co všechno měli táborníci před sebou.

Během týdne naše odpolední výpravy mířily za hranice Národního parku České Švýcarsko, které se nacházely jen pár kroků za chalupou. Cestu nám zpestřovaly malé, velké i obrovské „ledopády“, které padaly ze skalních převisů, ale i na zamrzlém Vlčím potoce byla k vidění spousta pěkných kusů ledu. Po zkušenostech z loňského roku jsme věděli, kde hledat ty nejhezčí, ale z jeskyně Víl jsme byli pěkně překvapeni. Strop jeskyně byl spojen se zemí kusy ledu a z jeskyně „vytékal“ nádherný ledopád“.

Jarní tábor, tedy týden strávený

na hranici Národního parku České Švýcarsko, byl plný her a výprav za krásami a kouzly naší přírody.

Naše poděkování patří všem, neboť na průběhu tábora se podíleli všichni táborníci.

*Jiří Černer,
Stopaři Jirkov*

XII. zimní sraz KČT ve Velkých Karlovicích

Oblast KČT Valašsko – Chřiby se zhostila pořadatelství zimního setkání v krásném údolí Velkých Karlovic, plného starých dřevěnic, památek, stylových hotelů, penzionů a lyžařských tratí. Náš oddíl nemohl chybět, a tak už ve čtvrtek proběhlo v hotelu Galík slavnostní zahájení i za naší účasti a v dalších dnech se vyvířelo na připravené trasy. Počasí trošičku zhatilo dlouhodobou snahu pořadatelů, pro-

tože sníh z běžkařských tras buď zmizel, anebo zbyl nebezpečně ledový. Na běžky tudíž vyrazil málokdo, ale vše se dalo vynahradit krásnými výšlapy, případně sjezdovým lyžováním na výborně připravených sjezdovkách, tak jako jsme to využili my. V sobotu a neděli se nakonec objevilo i mrazivé slunce a to přispělo k dobré náladě účastníků, stejně jako závěrečný bál. Vzdálenější účastníci určitě odjíždě-

li bohatší o zážitky ze Soláně, Pusteven, Radhoště, Karlovského muzea, Martiňáku, Kohůtky, Malého Javorníku a dalších krásných míst Valašska.

*Rosta Kašovský,
TOM Čmoudík Ostrava*

TOM Plamen

se rozloučil

Velmi se omlouvám za to, že sděluji nepříznivou zprávu, neboť můj TOM 7314 PLAMEN z Valašské Bystřice ukončil svoji činnost.

Tento oddíl jsem vedl nepřetržitě 55 let. Jsem odchovancem skautingu. V Plzni, kde jsem dříve bydlel, jsem založil a vedl oddíl Junáka „SEVERKU“ (3 roky za války a 5 let po válce do roku 1950).

Po studiích jsem nastoupil na ZŠ v zapadlé horské vesnici jako učitel. Ihned po příchodu jsem založil oddíl mladých turistů, který se později přeměnil v TOM při OT TJ. Ten přijal od bývalých příslušníků I. čs. partyzánské brigády Jana Žižky čestný název „PLAMEN“. Plameny táborových ohňů pak po mnoho let ozařovaly tváře mých tomíků na nespočetných letních táborech.

Před 20 lety jsem se stali členy nově založené Asociace TOM. Zúčastnil jsem se všech sněmů A-TOM. Vždy jsem si z nich domů odvázel novou inspiraci a chuť do další práce. Za svoji činnost pro turistiku jsem obdržel řadu ocenění. Nejvíce si však vážím „Stříbrného hořce“, který mi byl předán na sněmu v Ostravě.

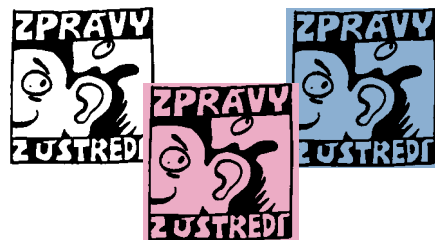
Při pohledu zpět, na moji mnohaletou práci pro oddílový kolektiv, mohl bych být spokojen. Ale zcela nejsem, neboť přes veškerou snahu se mně nepodařilo získat vhodného a obětavého nástupce do vedení mého oddílu. V průběhu let jsem měl řadu schopných a nadšených spolupracovníků, ale nakonec jsem zůstal sám. A mé 83leté stáří se zdravotními problémy neúprosně hlásí o slovo. Proto v letošním roce jsem činnost mého oddílu PLAMEN musel ukončit.

Závěrem bych chtěl poděkovat celému náčelnictvu A-TOM za čas a energii, kterou nám, oddílákům, po 20 let obětavě věnovali a tak nám připravili výborné podmínky pro naši oddílovou činnost.

Jsem šťastný neboť jsem po 20 let patřil mezi velkou rodinu ATOMÁKŮ.

Byla to krásná léta!

Jaroslav Kubeš - Robin,
Valašská Bystřice-Mraveniště

Po dlouhých týdnech příprav proběhly v Divadle ABC oslavy dvaceti let založení Asociace TOM, kterých se zúčastnilo na pět stovek hostů. Krom oddílových vedoucích nechyběla náměstkyně ministra školství Eva Bartoňová, akademička Helena Illnerová, vedení Klubu českých turistů, Junáka, přátelé z Německa a Rakouska a také host z daleké Ruské federace.

Na oslavách vystoupila mimo jiné skupina Allstar Refjúdží Band s temperamentní Čínankou, jejíž projev jedny děsil a druhým lahodil.

Po oslavách došlo na ústředí několik mailů a textovek, vesměs děkvných a pochvalných.

Ing M. napsal obsáhlý mail, ve kterých oslavy drtivě zkritizoval a mimo jiné vytkl předsedovi, že fotograf měl nevhodnou obuv, že dar náměstkyně ministra školství tomíkům ležel chvíli na podiu, veverkové že byli trapní, že si nějaký drzoun vzal do sálu sklenici piva a že – když vybereme z dalších cca 30 výtek – si místopředseda spolku dovolil dát nedávno jubilujícímu šéfovi KČT na podiu lahev, to vše před zraky jinak zásadně abstinujících diváků.

Jan Stráský oznámil překvapenému vedení klubu, že ho ministr životního prostředí hodlá nominovat na šéfa Národního parku Šumava.

Zbyněk Báča a jeho turnovský oddíl se družili ve Sloupu s žitavskými mladými turisty.

Archa, časopis ČRD, vyšla nově s nenápaditou grafickou úpravou, tuctovou obálkou a zajímavým obsahem.

Na liberecké konferenci slíbil KČT slíbil šéf asociace předsedovi česko-lipského odboru KČT, že se pokusí zprostředkovat jednání mezi ním a českolipskými oddíly s cílem spolupracovat lépe a radostněji.

Tomíci z Nivnice oslavili 55 let své existence.

Šéf firmy Mistav opustil jednání, při kterém se ho Tomáš Novotný a Radka Šumerová snažili přesvědčit, aby se postavil korektně k reklamacím nekvalitně provedené střešky na sloupském herberku.

Zemřela Lída Nováčková, oblíbená a obětavá vedoucí ostravských Stopařů.

Woodcraftaři a tomíci začali plánovat čtvrtý ročník banátského táboření.

Ministr Dobeš podruhé během půl roku svého úřadování přijal pracovní skupinu Stát České rady dětí a mládeže a přislíbil přítomným vůdcům skautů, tomíkům

Co bylo v lednu, únoru a na jaře roku 2011

a pionýrů, že pošle do systému financování navíc devět milionů korun jako kompenzaci za škrtů uplynulých let.

■ TOM Kadeti z Červeného Kostelce u Náchoda uspořádal v místním kině Luník bezvadné šou s filmy z oddílového života, na které pozval okolní tomíky, woodcraftery, desítky rodičů a také zástupce ústředí.

■ Kačka B. se připravovala na dublinskou konferenci o vlivu rozeklaných skal na tamní turismus.

■ Aleš Sedláček získal od tomíků, pionýrů, skautů, Ligy lesní moudrosti, České tábornické unie, mladých hasičů a sdružení Ymca nominaci na šéfa národní rady. Po jeho boku by po další tři roky měli být místopředsedové z Junáka a Asociace TOM.

■ Turista Tomáš Mozga z Brna napsal na všechny odbory klubu dopis, ve kterém vyzval šéfa KČT k demisi a vytkl mu, že národní park spravuje necitlivě a dává přednost rubání stromů před ochranou přírody. Odpovědí mu byla smrt nesouhlasných reakcí a několik snad až přepjatých výzev z řad činovníků klubu, aby se zdravé jádro semknulo za předsedou.

Dodejme, že vyzývat Jana Stráského k odchodu je vážně pitomost, kterou pisatel zbytečně rozpoutal vášně, mít ale jiný názor na to, zda kácet tisíce suchých stromů v centru národního parku a vpustit do jeho srdce těžkou techniku, to je věc legitimní a snad i velmi potřebná.

■ Litoměřičtí Delfíni začali připravovat Železného tomíka, soutěž borců a borkyně z našich řad.

■ Miroslav Hyřha docílil svým soudním sporem toho, že v chráněných krajinných oblastech bude v budoucnu možné bivačovat, tj spát pod širákem, aniž by si člověk stavěl stan a rozdělával oheň, a že ustane nesmyslná buzerace úředníků, kterým nevadí, že chráněnou krajinou oblastí vede dálnice, zato na osamělém trempíři či turistovi spícím v borůvce si rádi smlsnou.

■ Proběhla konference KČT, na které Jiří Stejskalík představil zajímavý interaktivní panel bojující proti zasviňování přírody.

■ Ministerstvo financí poslalo Klubu českých turistů mimořádnou dotaci ve výši tří milionů a klubové vedení pojalo předsevzetí poslat její významnou část na odbory.

■ Rosta Kašovský spolu s přáteli z řad tomíků a členů klubu začal čistit slezskou přírodu.

■ Tomek Hurt usilovně pracoval na projektu Činy mluví aneb Cesta k odpovědnosti, prostřednictvím kterého se z Operačního programu Výchova pro konkurenceschopnost tomíci, woodcraftři, Ymca a Duha snažili získat něco evropských peněz.

■ Tomíci obdrželi dotaci v programu Sdružení i v programu Investice, z čehož se náramně zaradovali a Alice Pařízková, čerstvá nositelka Stříbrného hořce, mohla napsat oddílům, že je i v roce 2011 podpoříme v obvyklé, vcelku přijatelné výši.

■ Ondřej Šejtka, zástupce tomíků v národní radě, se definitivně rozhodl, že jeho vyvolenou musí být dívka milá, technicky zdatná, sekačky a další stroje ovládající, toho času na ústředí v Roztokách pracující, oddíl s ním řadu let vedoucí.

■ Tomíci převzali z rukou náměstkyně ministerstva školství osvědčení o tom, že jsou na další čtyři roky organizací uznanou ministeriem pro práci s mládeží a spolu s dalšími několika spolky rádi konstatovali, že tato certifikace má po dlouhé době reálné naplnění v solidní výši dotací a v nabídce ministerstva na jednání o metodice, jakož i ve znovuoobnovení účasti zástupců spolků v grantových komisích.

■ Hanka Slabáková, dlouholetá členka vedení spolku a dnes šéfová Jihomoravské oblasti, oslavila padesáté narozeniny.

■ Národní institut dětí a mládeže, pro který asociace zpracovala několik modulů v rámci akce Klíče o život, se pochvalně vyjádřil o úrovni projektu vedeného u tomíků Mojmiřem Nováčkem a Kačkou Blandovou zpracovaného a v praxi ověřovaného mnoha našimi oddíly.

■ Práce na Opárenském mlýně nabraly vysoké tempo. Německá banka platila, architektka Radka Šindelová, její muž a oba synové stejně jako Podroužkovi se přestěhovali mezi míchačky a štuky, Kamil Podroužek-Bocman začal stavět píčku a jeho kolega kachlová kamna, napsali jsme starostovi Velemína, zda by nám nepřepustil náhon přiléhající k mlýnu, Tom Veverk vyrubal náletové dřeviny a vše špelo – věrme – ke zdárnému konci.

■ Majoru civilní služby Zdenku Šmídovi a jeho ženě Lucce se v České Lípě narodil syn Bertík, zatím bez hodnosti.

■ Vůdcové spolků se tiše modlili za to, aby s vládními turbulencemi neodletěl i páně ministrův slib poslat spolkům dalších devět milionů na bohumilou činnost.

■ V České Lípě se divil Cimrman, takto divadelní festival tomíků a jejich přátel.

■ Na Radhošti, v Jurkovičových boukách Maměnka a Libušín, jednalo zraje dubna vedení tomíků o financování spolku, dalších rekonstrukcích objektů, generální opravě Dobré Vody–Mrákotína, sporu s firmou Mistav, našem angažmá v ČRDM, urinárním korytku v Dědově, správce Opárenského mlýna či příjmech s vlivem na daň. Během jednání vedení foukal ukrutný vítr, který doletěl až na roztocké ústředí a urval tam mohutný kus střechy.

Železný tomík

Jako každý rok mohou stateční tomíci z různých koutů a krajů naší republiky změřit své síly ve věhlasném trojboji pořádaném litoměřickým oddílem TOM Delfin.

Přijďte s kamarády ukázat, co ve vás je a vybojujte si uznání a k tomu ono slavné přízvisko „Železný tomík!“

Kdy: 13.-15. 5.

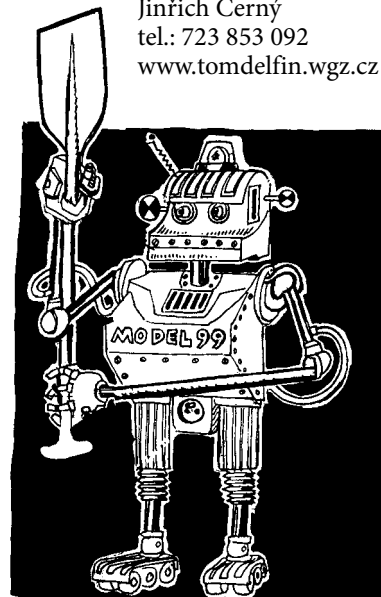
Kde: Litoměřice

Kontaktní osoba:

Jinřich Černý

tel.: 723 853 092

www.tomdelfin.wgz.cz

Nejsmutnější cesta do Ostravy

Byla to nejsmutnější cesta do Ostravy, kam jinak jezdím rád: za přáteli, kolegy, do slezské metropole, města s největší koncentrací tomíků v České republice.

V Chrámu Božského Spasitele v Moravské Ostravě se 11. března 2011 sešli snad všichni, co mají s tamní turistikou něco společného. Stovky přátel, známých, odchovanců oddílů Stopaři i mnoha dalších oddílů se sem přišly naposledy rozloučit s Lídou Nováčkovou, která 3. března prohrála svůj krátký boj se zákeřnou chorobou. Optimistická, vitální a klidná žena, opora a kamarádka svého muže Mojmíra a dcery Petry, otevřená všem, kdo něco potřebovali, kdo se za ní přišli poradit, stýskat si nebo se podělit o radost. Turistka tělem i duší.

Třiapadesát let je strašně málo pro člověka, který měl energii, plány, chuť do života... Obdivoval jsem a znovu obdivuju způsob, jakým se rodina i nejbližší přátelé s Lídou rozloučili – po obřadu jsme se sešli a nad fotkami, u promítání na Lídu v přátelské atmosféře vzpomínali.

Lída Nováčková zůstane zapsána v našich myslích jen v tom dobrém...

Tomáš Novotný

**Tomík č. 77,
Duben 2011**

Časopis turistických oddílů mládeže.
Vydává Asociace TOM ČR
ve spolupráci s Klubem českých turistů,
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.

Tel.. fax: 220 910 460, 220 910 314
mobil: 777 322 785

E-mail: ustredi@tom.cz,
www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili:

Jiří Chour, Tomáš Novotný,
Petr Balcer, kuha, Tomek Hurt

Grafika: Jiří Chour

Foto obálka: Zdeněk Šmída
ostatní fotografie: oddíloví vedoucí
Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.
Náklad 1000 výtisků.

Činnost České rady dětí a mládeže za posledních 6 měsíců

Česká rada dětí a mládeže je organizace, ve které se stále něco děje ... a mají v tom ruce také tomíci. Během posledních 6ti měsíců se událo spousty novinek, o kterých bych Vás nyní rád informoval. Zkusme to chronologicky. V říjnu se na ČRD M, stejně jako v jiných sdruženích, dokončoval projekt na MŠMT, abychom měli i příští rok z čeho žít. Vzhledem k tomu, že rok 2011 byl vyhlášen „Evropským rokem dobrovolnictví“ v projektu se objevily i kapitoly, myslící právě na ERD 2011. Na začátku listopadu se pak uskutečnilo další Valné shromáždění ČRD M, které proběhlo v poklidu. Prosinec byl velmi hektický, ČRD M totiž pořádala dvě velké akce. Na začátku prosince tzv. „Sítovací konferenci k ERD 2011“, konferenci, na které jsme se snažili propojit dobrovolníky z různých oblastí např. sportu, zdravotnictví, nebo právě naší oblasti – práce s dětmi a mládeží. Konference se konala v Berouně a splnila svůj cíl. Další akcí pak bylo každoroční „Setkání“, tentokrát v na ministerstvu kultury. Letos se mluvi-

lo především o zákonu o loteriích a hygienické vyhlášce. Konec roku pak byl ve znamení vyúčtování, dofinancování, dotažení všech projektů a pak také samozřejmě ve znamení oslav, večírků apod. Nový rok, evropský rok dobrovolnictví, na ČRD M začal stejně jako u Vás 1. Ledna. Od té doby jsme se hojně věnovali právě přípravě akcí a tiskové konference pro MŠMT na téma dobrovolnictví. Vzhledem k tomu, že hlavní prezentační akcí naší oblasti (práce s dětmi a mládeží) se stala Bambiriáda, měli jsme již od začátku roku plné ruce práce. Během prvních měsíců se v ČRD M řeší také pojištění, ano přesně to pojištění, které využíváme na táborech a našich akcích. Takže nové počty členů pojišťovně, potvrzení a další potvrzení... Srdnatě jsme také bojovali (Aleš Sedláček bojoval) s Klíči pro život, které snad budou opravdovými klíči. V březnu se pak chystá výroční zpráva a pomalu také další valné shromáždění, tentokrát volební. Prozatím není jiného kandidá-

ta na post předsedy, než Aleš Sedláčka, který se těší podpoře téměř všech velkých sdružení.

Držte tedy všichni palce, aby to v půlce dubna opět vyšlo a v čele ČRD M stánu dobrý předseda a náš přítel. Vedoucí kanceláře ČRD M je stále stále usměvavá Petra Chourová, které kancelář zdobí krom samých květin, také 2 oranžové veverkové a jedna asociální vlajka. Zkrátka, na ČRD M jsou tomíci vidět!

*Mějte se fajn, tomíci
Ondra Šejtka*

TÁBOROVÉ ŠKOLY

šance pro mladé vedoucí a instruktory

Česká letní táborová škola aneb zážitkový, vzdělávací a motivační týden pro instruktory a instruktorky turistických oddílů mládeže ve věku 16-19 let. Účastníci minulých ročníků se shodují, že jde o mimořádný zážitek, při kterém získali řadu nových přátel se společnými zájmy z celé České republiky.

Letní táborovou školu povedou Zdeněk Šmída a Tomek Hurt.

**20.-27. 8. 2011
ve Sloupu**

**20.-27. 8. 2011
na Polaně**

Moravská táborová škola proběhne na staré valašské usedlosti ve Vsetínských vrších. Je určena pro všechny ve věku od 16 do 19 let, kteří hledají inspiraci, nové nápady a energii. Náplní bude turistika, metodika i praxe vedení oddílu, tábora a her, tábornické znalosti, fotografování, točení a zpracování videa, povídání se zajímavými lidmi a mnoho dalších aktivit a překvapení.

Táborovou školu povedou Ivo Skoček, Jan Kopřiva a několik dalších osvědčených praktiků.

PREZENTACE ČINNOSTI OBČANSKÝCH SDRUŽENÍ
DĚTÍ A MLÁDEŽE A STŘEDISEK VOLNÉHO ČASU

**Bambiriada
2011**

**VSTUP
ZDARMA**

**13.
ROČNÍK**

MÁME SE O CO PODĚLIT

26.–29. května

ve všech krajích České republiky

délka akce se může v jednotlivých městech lišit

✚ České Budějovice ✚ Frýdek-Místek
✚ Cheb ✚ Chomutov ✚ Chrudim ✚ Ivančice
✚ Jihlava ✚ Liberec ✚ Milovice ✚ Náchod
✚ Ostrava ✚ Plzeň ✚ Praha ✚ Rychnov n. Kn.
✚ Třinec ✚ Zábřeh ✚ Zlín

www.bambiriada.cz

zážitky

štěstí

náladu

radost

zkušenosti

čas

nápady

informace

znalosti

NEVERK JOACHYM a ZÁZRAK TECHNIKY

